

СЕКЦИЈА ЗА ЗООНОЗЕ
СРПСКО ВЕТЕРИНАРСКО ДРУШТВО
ВЕТЕРИНАРСКИ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ИНСТИТУТ „ШАБАЦ“
ФАКУЛТЕТ ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

**XXVI СИМПОЗИЈУМ
ЕПИЗООТИОЛОГА И ЕПИДЕМИОЛОГА
(XXVI Епизоотиолошки дани)**

**XXVI SYMPOSIUM OF EPIZOOTIOLOGIST
AND EPIDEMIOLOGIST**

**ЗБОРНИК
КРАТКИХ САДРЖАЈА
- BOOK OF ABSTRACTS -**

**Хотел "Royal Spa" – Бања Ковиљача
10 - 12. април 2024. год.**

Издавач / Publisher

Српско ветеринарско друштво / Serbian Veterinary Society
Секција за зоонозе / Section for Zoonoses
Београд / Belgrade

за Издавача / for the Publisher

Проф др Милорад Мириловић

Главни и одговорни уредник / Editor in Chief

Др Тамаш Петровић, научни саветник

Технички уредник / Technical Editor

Др Тамаш Петровић, научни саветник

Штампа / Printed

SAGITTARIUS D.O.O. Суботица

Година издања / Year: 2024

Тираж / Copies: 250 примерака

ISBN-978-86-83115-52-5

КОНТАКТНИ ПОДОДЕРМАТИТИС КОД БРОЈЛЕРСКИХ ПИЛИЋА – ПАТОЛОШКИ АСПЕКТ -

Бранислав Курељушић^{1*}, Иван Вићић², Милијана Брадић², Јелена Малетић¹,
Немања Јездимировић¹, Божидар Савић¹, Бојан Миловановић¹, Неђељко Карабасил²

¹ Научни институт за ветеринарство Србије, Београд, Србија

² Факултет Ветеринарске медицине, Универзитет у Београду, Београд, Србија

* Аутор за кореспонденцију: branislavkureljusic@yahoo.com

Кратак садржај

Интензивирањем бројлерске производње дошло је до значајног повећања преваленције различитих патолошких стања чија основна етиологија почива у самом технолошком процесу производње. Појава контактнoг дерматитиса на плантарној кожи екстремитета („foot pad dermatitis“), затим на скочном зглобу („hock burns“) и на грудима („breast burns“) данас представља врло раширену појаву у интензивној производњи, наносећи значајне економске губитке услед смањеног прираста и одбацивања трупова на линији клања. Поред интензивирања бројлерске производње значајан утицај на њихову појаву имају исхрана, услови и начин држања (врста простирке) и генетска предиспозиција. Најзначајнији фактор ризика за настанак лезија је влажна простирка посебно у комбинацији са штетним дејством амонијака. Појава лезија има веома велики значај као индикатор добробити имајући у виду да постоје претпоставке да су установљене лезије врло болне и да често онемогућавају нормално кретање пилића.

Макроскопским прегледом лезија на плантарној површини уочавају се инфламаторне лезије праћене некрозом на јастучићима табана и/или на прстима. Лезије се ређе могу установити на тибиометатарзалним зглобовима. Код благог облика постоји дисколорација на кожи, хиперкератоза, а у тежим случајевима јавља се едем, ерозије и улцерације.

Хистопатолошки, благе лезије се карактеришу умереном хиперплазијом и/или хиперкератозом епидермиса, конгестијом и едемом, уз присуство благог инфламаторног инфилтрату у форми периваскулитиса и субепителијалне инфилтрације мононуклеарним ћелијама и мањим бројем гранулоцита. Умерене суперфицијелне лезије се карактеришу врло израженом хиперплазијом и хиперкератозом епидермиса, егзоцитозом, појавом пустула и красти, конгестијом и инфилтрацијом дермиса мононуклеарним и гранулоцитиним инфилтратом. Тешке, дубоке лезије се карактеришу некрозом епидермиса који је замењен некротичним гнојним садржајем, појавом гранулационог ткива, израженом инфламаторном инфилтрацијом (периваскулитис и субепителна инфилтрација) доминантно хетерофилним гранулоцитима и мононуклеарним ћелијама.

Имајући у виду да је појава контактнoг дерматитиса све учесталија појава како на фармама бројлерских пилића тако и на кланици приликом прегледа трупова на линија клања неопходно је имплементирати програм контроле овог патолошког стања и на тај начин побољшати добробит и обезбедити производњу квалитетног и безбедног пилећег меса.

Кључне речи: дивље птице, електрокуција, патологија, тровања

Захвалница: Ово саопштење је резултат истраживања по Уговору са Министарством науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије број 451-03-66/2024-03/200030

CONTACT PODODERMATITIS IN BROILER CHICKENS – PATHOLOGICAL ASPECT –

Branislav Kureljusic^{1*}, Ivan Vicić², Milijana Bradić², Jelena Maletić¹,
Nemanja Jezdimirović¹, Božidar Savić¹, Bojan Milovanović¹, Neđeljko Karabasić²

¹ Scientific Institute for Veterinary Medicine of Serbia, Belgrade, Serbia

² Faculty of Veterinary Medicine, University of Belgrade, Belgrade, Serbia

* Corresponding author: branislavkureljusic@yahoo.com

Summary

The intensification of broiler production has led to a significant increase in the prevalence of various pathological conditions, whose basic etiology lies in the production process itself. The occurrence of contact dermatitis on the plantar skin of extremities ("foot pad dermatitis"), then on the hock joint ("hock burns"), and on the breasts ("breast burns") is today a very widespread phenomenon in intensive production, causing significant economic losses due to reduced growth and carcass rejection on the slaughter line. In addition to the intensification of broiler production, significant factors influencing their occurrence are nutrition, housing conditions (type of bedding), and genetic predisposition. The most significant risk factor for lesion formation is wet bedding, especially in combination with the harmful effects of ammonia. The occurrence of lesions is very important as an indicator of welfare, considering that there are assumptions that established lesions are very painful and often prevent normal chicken movement. Macroscopic examination of lesions on the plantar surface reveals inflammatory lesions accompanied by necrosis on the foot pads and/or toes. Lesions are less commonly found on the tibiotarsal joints. In mild forms, discoloration of the skin, hyperkeratosis, and in severe cases, edema, erosions, and ulcerations occur. Histopathologically, mild lesions are characterized by moderate epidermal hyperplasia and/or hyperkeratosis, congestion and edema, with the presence of mild inflammatory infiltrate in the form of perivascularitis and subepithelial infiltration of mononuclear cells and a small number of granulocytes. Moderate superficial lesions are characterized by very pronounced epidermal hyperplasia and hyperkeratosis, exocytosis, appearance of pustules and crusts, congestion, and infiltration of the dermis with mononuclear and granulocytic infiltrate. Severe, deep lesions are characterized by epidermal necrosis replaced by necrotic purulent content, appearance of granulation tissue, pronounced inflammatory infiltration (perivascularitis and subepithelial infiltration) predominantly with heterophilic granulocytes and mononuclear cells. Considering that the occurrence of contact dermatitis is becoming more frequent both on broiler farms and in slaughterhouses during carcass examination on the slaughter line, it is necessary to implement a control program for this pathological condition and thus improve welfare and ensure the production of quality and safe poultry meat.

Key words: wild birds, electrocution, pathology, poisoning

Acknowledgments: This work was funded by the Ministry of Science, Technological development and Innovation of Republic of Serbia (Contract No: 451-03-66/2024-03/200030)

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије,
Београд

636.09:616(048)

СИМПОЗИЈУМ епизоотиолога и епидемиолога (26 ; 2024 ; Бања Ковиљача)
Зборник кратких садржаја = Book of Abstracts / XXVI Симпозијум
епизоотиолога и епидемиолога (XXVI Епизоотиолошки дани), Бања
Ковиљача 10 - 12. април 2024. год. ; [главни и одговорни уредник
Тамаш Петровић];

[организатор] Секција за зоонозе, Српско ветеринарско друштво,
Ветеринарски специјалистички институт "Шабац", Факултет ветеринарске
медицине Универзитета у Београду. - Београд:

Српско ветеринарско друштво, Секција за зоонозе, 2024 (Суботица:
Sagittarius). - 197 стр. ; 24 cm

Кор. насл. - Тираж 250. - Апстракти упоредо на срп. и енгл. језику.

ISBN 978-86-83115-52-5

1. Секција за зоонозе СВД (Београд) 2. Ветеринарски специјалистички
институт "Шабац" (Шабац), 3. Факултет ветеринарске медицине
Универзитета у Београду (Београд).

а) Ветеринарска епизоотиологија - Апстракти

COBISS.SR-ID 141341705